

УДК 339.3.025.422

Куцик П. О.,

kutsykpetro@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5795-9704,

Researcher ID: G-9204-2019,

д.е.н., проф., ректор, професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Virt M. Ya.,

virt_m@ukr.net, ORCID ID: 0009-0005-7094-4554,

к.е.н., доц., докторант, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Куцик В. І.,

valentynakutsyk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8230-9436,

к.е.н., проф., професор кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ЗА 2010-2022 РОКИ

Анотація. *Внутрішня торгівля як складна система життєзабезпечення людей, опосередкування товарно-грошового обміну і регулятора ринку знаходиться в основі функціонування національної економіки. Дослідження дало змогу визначити основні тенденції розвитку підприємств внутрішньої торгівлі за 2010-2022 роки. Війна ускладнила взаємозв'язки внутрішньої торгівлі з виробництвом і споживанням, у результаті змінилися функції галузі, що потребує структурної перебудови механізму функціонування внутрішньої торгівлі України. Встановлено, що підприємства торгівлі займають визначальне місце у структурі суб'єктів господарювання національної економіки. Узагальнено та систематизовано статистичні дані, які це підтверджують, розглянуто зміну кількості малих, середніх та великих підприємств внутрішньої торгівлі, проаналізовано зміну кількості оптових та роздрібних підприємств, досліджено вплив розвитку роздрібно-мережі на функціонування оптових підприємств. Особливу увагу у статті приділено дослідженню періодів, що пов'язані з антитерористичною операцією та військовою агресією Російської Федерації на території України. У механізмі функціонування внутрішньої торгівлі України спостерігаються наступні негативні тенденції: стійке скорочення кількості торговельних підприємств як у оптовій торгівлі, так і роздрібній; деконцентрація оптової торгівлі й надмірна концентрація роздрібно-торгівлі; значна частка діяльності мікропідприємств у структурі підприємств оптової торгівлі, що формують незначний обсяг оптового товарообороту. Крім визначених у статті тенденцій та проблем функціонування підприємств сфери торгівлі, на їх діяльність також впливають такі проблеми: скорочення кількості працівників у сфері торгівлі, зменшення обігових коштів підприємств внутрішньої торгівлі та відсутність інвестицій у їх діяльність, зруйновані магазини та складські приміщення в областях, де відбуваються військові дії.*

Ключові слова: *суб'єкти господарювання, підприємство внутрішньої торгівлі, оптове торговельне підприємство, роздрібна торгова мережа.*

Kutsyk P. O.,

kutsykpetro@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5795-9704,

Researcher ID: G-9204-2019,

Doctor of Economics, Professor, Rector, Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Virt M. Ya.,

virt_m@ukr.net, ORCID ID: 0009-0005-7094-4554,

Ph.D, Associate Professor, Doctoral degree student, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Kutsyk V. I.,

valentynakutsyk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8230-9436,

Ph.D, Professor, Professor of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF DOMESTIC TRADE ENTERPRISES FOR 2010-2022

Abstract. Domestic trade as a complex system of people's livelihood, mediation of commodity and money exchange and market regulator is at the basis of the functioning of the national economy. The following study made it possible to determine the main trends in the development of domestic trade enterprises for 2010-2022. The war complicated the interrelationships of domestic trade with production and consumption, as a result of which the functions of the industry changed, which required a structural restructuring of the functioning mechanism of Ukraine's domestic trade. It has been determined that trade enterprises occupy a decisive place in the structure of economic entities of the national economy. The statistical data confirming this have been summarized and systematized, the change in the number of small, medium and large domestic trade enterprises has been considered, the change in the number of wholesale and retail enterprises has been analyzed, the impact of the development of the retail network on the functioning of wholesale enterprises has been studied. The article pays special attention to the study of the periods associated with the anti-terrorist operation and military aggression of the Russian Federation on the territory of Ukraine. The following negative trends are observed in the functioning mechanism of Ukraine's internal trade: steady reduction in the number of trade enterprises in both wholesale and retail trade; deconcentration of wholesale trade and excessive concentration of retail trade; a significant share of the activities of micro-enterprises in the structure of wholesale trade enterprises, which develop a small volume of wholesale turnover. In addition to the trends and problems of the functioning of trade enterprises identified in the article, their activities are also affected by the following problems: a reduction in the number of employees in the trade sector, a decrease in the working capital of domestic trade enterprises and a lack of investment in their activities, destroyed shops and warehouses in the regions where military actions took place.

Key words: business entities, domestic trade enterprise, wholesale trade enterprise, retail trade network.

JEL Classification: F10, D21, L21

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-74-01>

Постановка проблеми. Внутрішня торгівля як складна система життєзабезпечення людей, опосередкування товарно-грошового обміну і регулятора ринку знаходиться в основі функціонування національної економіки в умовах війни. У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження процесів, які відбуваються у сфері внутрішньої торгівлі, їх аналізу для обґрунтування перспективної моделі за умов воєнного часу. Війна ускладнила взаємозв'язки внутрішньої торгівлі з виробництвом і споживанням, у результаті змінилися функції галузі, що потребує структурної перебудови механізму функціонування внутрішньої торгівлі України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика розвитку внутрішньої торгівлі України розкрита у працях В. Апопія [1; 2], М. Барни [3], О. Виноградової [4], Н. Демчук [5], Л. Лігоненко, А. Мазаракі, Т. Пашкуди [9], К. Пугачевської [10], В. Точиліна, Ю. Уманців [12], Н. Ушакової та ін. Проте сучасні проблеми, пов'язані із військовою агресією Російської Федерації, потребують дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є сучасне дослідження тенденцій розвитку та умов діяльності підприємств внутрішньої торгівлі, виявлення факторів і проблем трансформації їх діяльності, розроблення на цій основі практичних рекомендацій

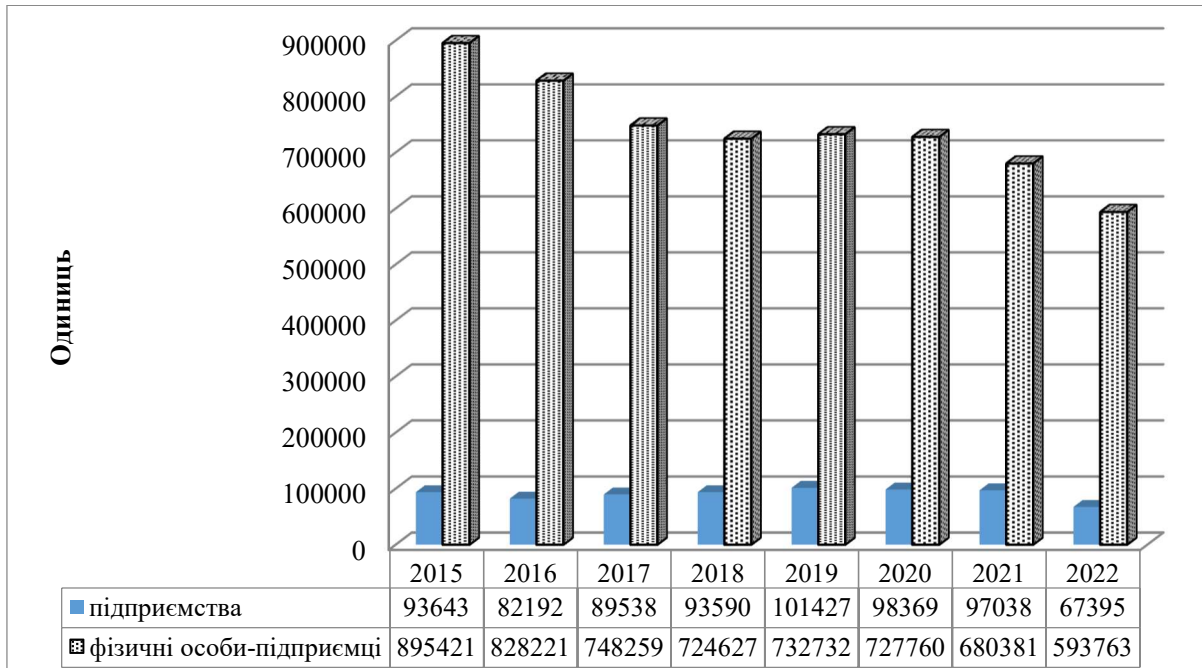
щодо оптимізації механізму функціонування внутрішньої торгівлі в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед діючих суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у національній економіці підприємства та фізичні особи, що здійснюють діяльність за видом економічної діяльності "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів", займають визначальне місце. Так, у 2022 році кількість підприємств цього виду діяльності становила 38,2% до загального показника кількості діючих суб'єктів господарювання, а кількість фізичних осіб-підприємців – 25,7% відповідно. Загальна кількість підприємств та фізичних осіб-підприємців, основним видом економічної діяльності яких є діяльність "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів", становила у 2022 році 661158 одиниць. Зміна їх кількості за 2015-2022 роки зображена на рис. 1.

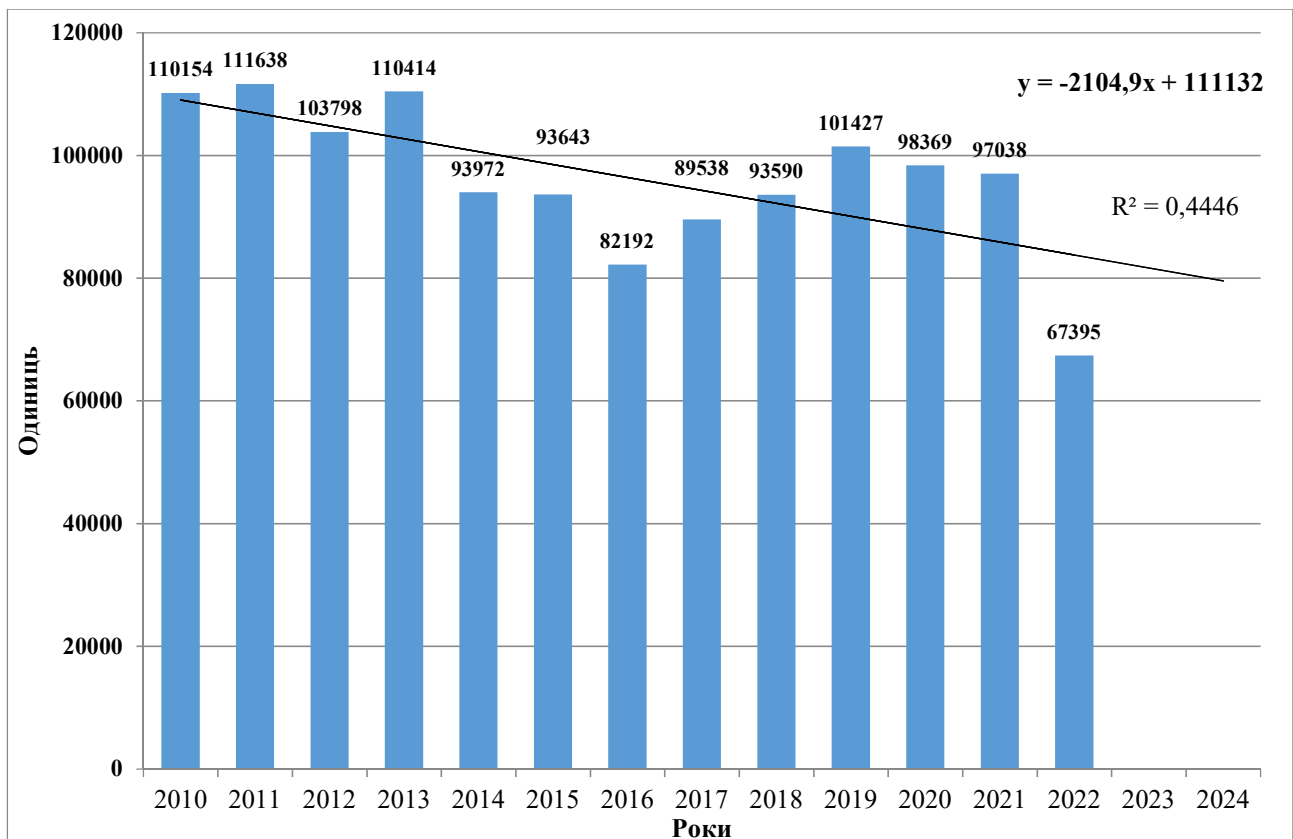
За даними Державної служби статистики України, на 1 січня 2023 року торговельну діяльність здійснювали 67395 підприємств, основним видом економічної діяльності яких є оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів. Це складає лише 10% від загальної кількості суб'єктів господарювання за даним видом діяльності. За період 2010-2022 роки в

Україні кількість підприємств торгівлі зменшилася на 42759 одиниць, або 38,8%, а порівняно з 2021 роком (до повномасштабного вторгнення) на 29643 одиниці, або на 30,5%. Зміна кількості підприємств

за видом діяльності “Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів” відображена на рис. 2.

Рис. 1. Кількість підприємств та фізичних осіб-підприємців, основним видом економічної діяльності яких є діяльність “Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів” (сформовано авторами)

Рис. 2. Зміна кількості підприємств за видом діяльності “Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів” за 2010-2022 роки та прогноз на 2023-2024 роки (сформовано авторами)

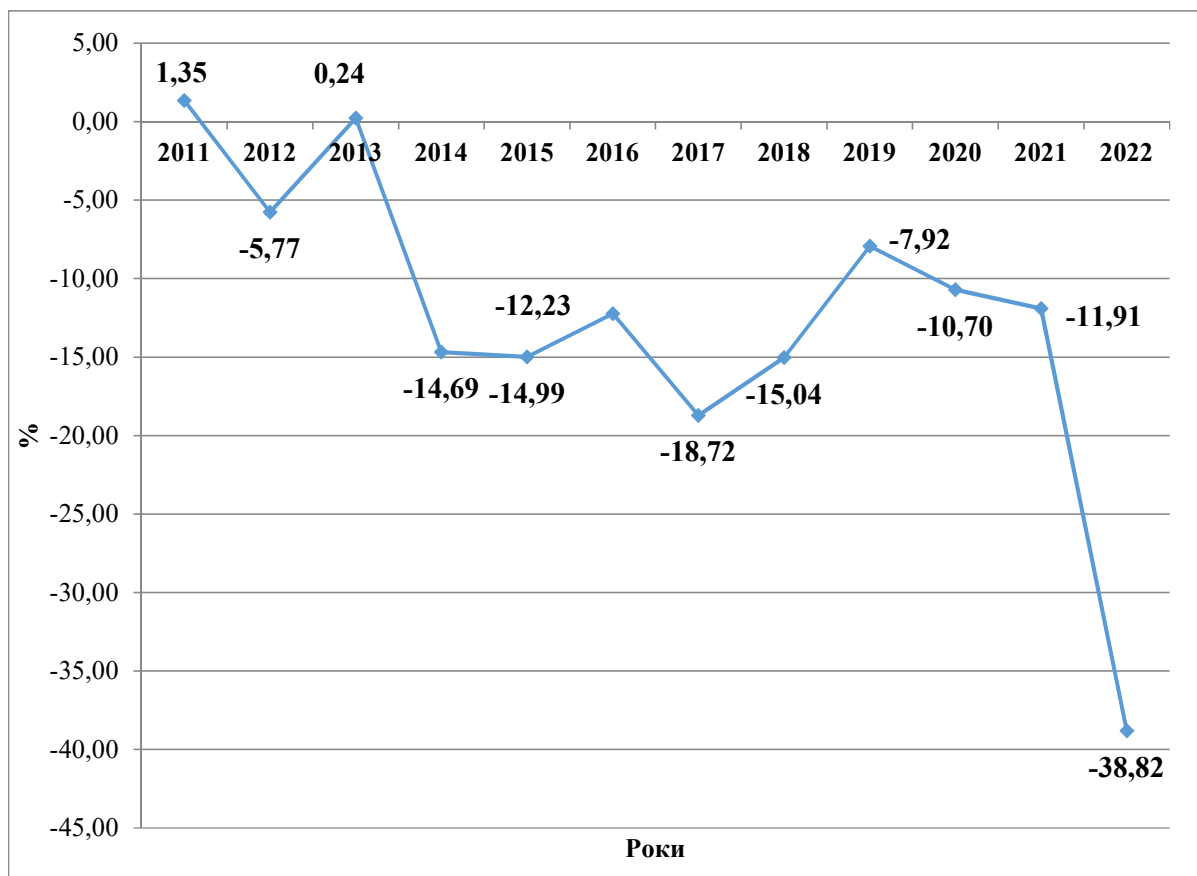

Рис. 3. Динаміка кількості підприємств за видом діяльності “Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів” в Україні (у % до 2010 року)

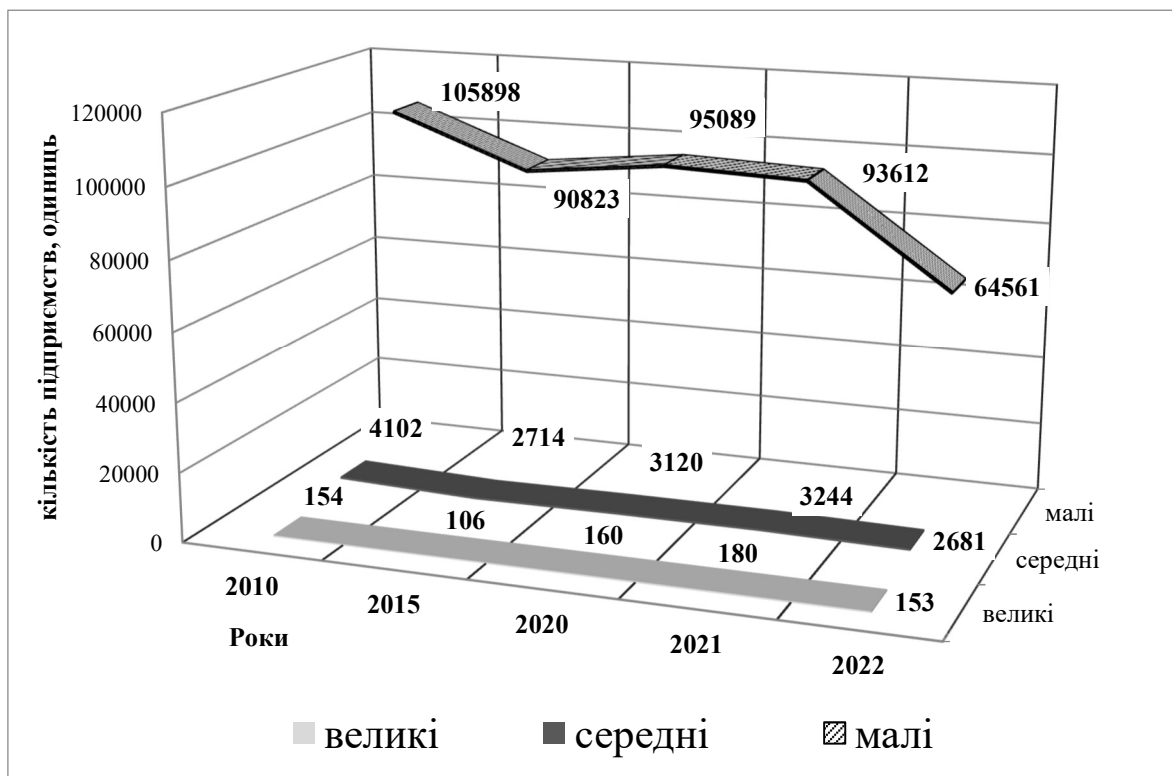

Рис. 4. Зміна кількості малих, середніх та великих підприємств за видом діяльності “Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів” за 2010-2022 роки (сформовано авторами)

Як бачимо на рис. 3, на динаміку кількості підприємств внутрішньої торгівлі вплинули військові дії в країні. Так, із початком антитерористичної операції у 2014 році кількість підприємств торгівлі в Україні зменшилася на 14,69% у порівнянні з 2010 роком, а з початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році кількість підприємств сфери торгівлі зменшилася на 38,82% за відповідний період.

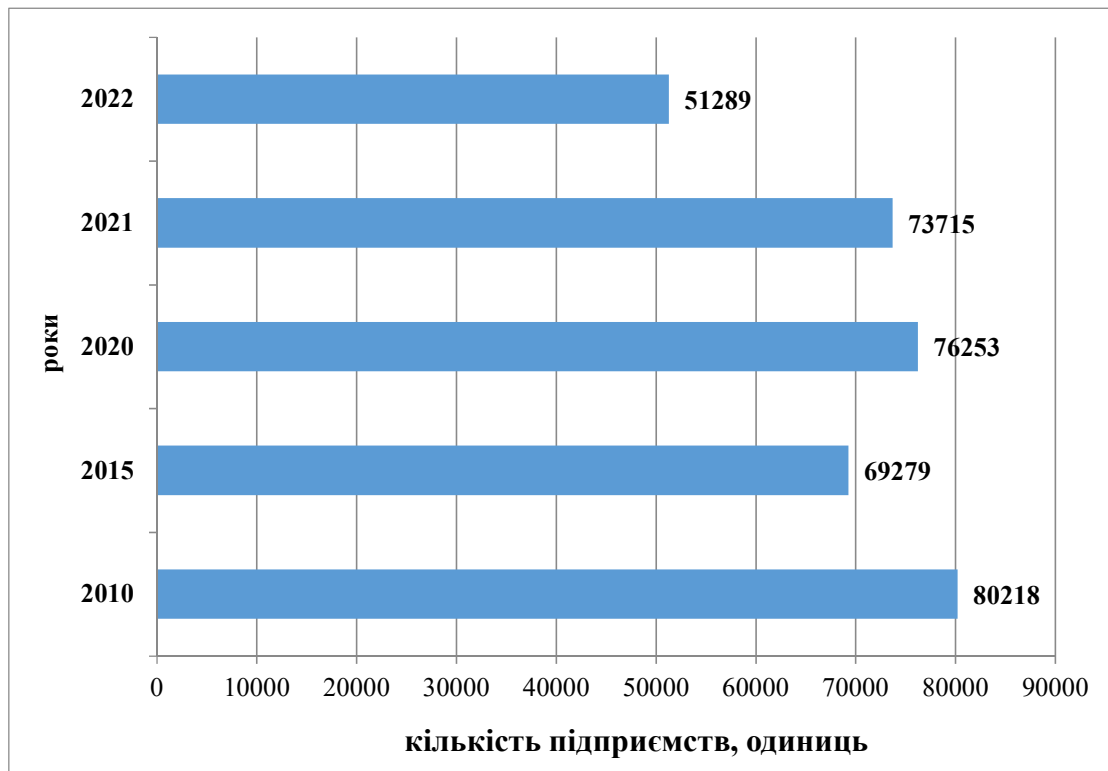
Необхідно відзначити, що на 1 січня 2023 року у сфері внутрішньої торгівлі функціонувало лише 153 великі підприємства (0,2% від загальної кількості підприємств торгівлі), 2681 середнє підприємство (4,0% відповідно) та 64561 мале підприємство (95,8% відповідно), з них мікропідприємства становили 55289 одиниць (або 82% від загальної кількості малих підприємств), що відображено на рис. 4.

За досліджуваний період частки підприємств внутрішньої торгівлі за розподілом на малі, середні та великі суттєво не змінилися. Проте необхідно звернути увагу на кількість та частку малих підприємств у структурі загальної кількості підприємств внутрішньої торгівлі. Частка цих підприємств становила 95,8% у 2023 році, її стабільність за досліджуваний період свідчить про відносну незмінність базових умов діяльності малих торговельних підприємств. Характерною особливістю цих підприємств є низька результативність та непрозорість діяльності, що

формується сукупністю чинників як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру [7; 9].

В Україні за 2010-2022 роки спостерігається стійка тенденція до зменшення кількості торговельних підприємств за видом діяльності "Оптова торгівля; крім торгівлі автотранспортними засобами і мотоциклами". Частка цих торговельних підприємств у загальній структурі підприємств внутрішньої торгівлі у 2022 році становила 82% і зменшилася на 8% у порівнянні з 2010 роком і на 16% відповідно з 2021 роком. Так, у 2022 році їх кількість становила 51289 одиниць та зменшилася на 28929 одиниць, або 36%, у порівнянні з 2010 роком, та відносно на 22426 одиниць, або 30,4%, з 2021 роком, що відображено на рис. 5.

Щодо загальної кількості діючих підприємств за видом економічної діяльності "Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами" за 2010-2022 роки, їх кількість значно зменшилася з 22237 одиниць у 2010 році до 9931 одиниць у 2022 році (або на 55%). З початком війни кількість підприємств за цим видом діяльності зменшилася на 33% (табл. 1). Як свідчать результати аналізу, найбільша частка (92,6%) у 2022 році у структурі підприємств за видом економічної діяльності "Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами" належала малим торговельним підприємствам та зменшилася на 2,6% у порівнянні з 2010 роком.

Рис. 5. Зміна кількості підприємств за видом діяльності "Оптова торгівля; крім торгівлі автотранспортними засобами і мотоциклами" за 2010-2022 роки (сформовано авторами)

Кількість діючих підприємств за видом економічної діяльності “Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами”

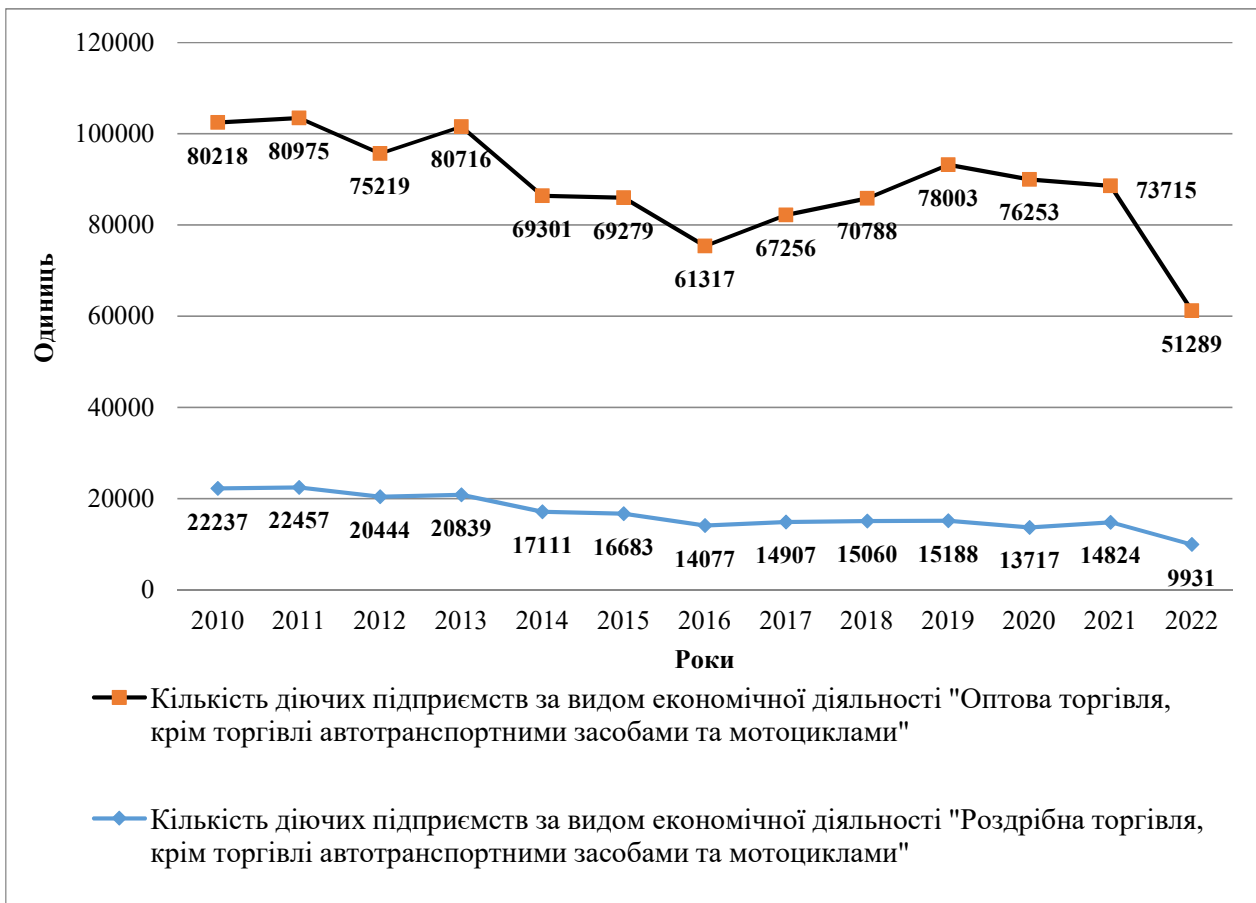
Роки	Усього, одиниць	У тому числі							
		великі підприємства		середні підприємства		малі підприємства		з них мікропідприємства	
		чпипниго	у % до загальної кількості діючих підприємств відповідного виду діяльності	чпипниго	у % до загальної кількості діючих підприємств відповідного виду діяльності	чпипниго	у % до загальної кількості діючих підприємств відповідного виду діяльності	чпипниго	у % до загальної кількості діючих підприємств відповідного виду діяльності
2010	22237	58	0,3	1117	5,0	21062	94,7	17242	77,5
2011	22457	64	0,3	1118	5,0	21275	94,7	17604	78,4
2012	20444	86	0,4	977	4,8	19381	94,8	16000	78,3
2013	20839	77	0,4	905	4,3	19857	95,3	16847	80,8
2014	17111	53	0,3	839	4,9	16219	94,8	13909	81,3
2015	16683	46	0,3	769	4,6	15868	95,1	13687	82,0
2016	14077	48	0,3	776	5,5	13253	94,2	11158	79,3
2017	14907	47	0,3	771	5,2	14089	94,5	12051	80,8
2018	15060	51	0,3	775	5,2	14234	94,5	12288	81,6
2019	15188	59	0,4	787	5,2	14342	94,4	12453	82,0
2020	13717	58	0,4	804	5,9	12855	93,7	11138	81,2
2021	14824	71	0,5	812	5,5	13941	94,0	12131	81,8
2022	9931	59	0,6	722	7,3	9150	92,1	7712	77,7
Відхилення 2022 року від 2010 року (+,-)	-12306	1	0,3	-395	2,3	-11912	-2,6	-9530	0,2
Динаміка 2022 року до 2010 року, %	45	102	-	65	-	43	-	45	-

В Україні за досліджуваний період спостерігається стійка тенденція до скорочення мережі підприємств роздрібною торгівлі, нерозвиненість великих форматів роздрібних структур. Це спонукає товаровиробників звертатися до послуг підприємств оптової торгівлі, що спричинило їх прискорений розвиток [7; 9]. Як видно з рис. 6, за період 2016-2021 роки в Україні зростала кількість оптових торговельних підприємств, у той час як кількість роздрібних торговельних підприємств залишалася практично не змінною, що є негативною тенденцією у сфері товарного обігу.

За таких умов на одне оптове підприємство припадало в середньому у 2010 році 3 роздрібних підприємства, у 2015 році – 4 роздрібних підприємства, 2020 році – 5 роздрібних

підприємств, у 2022 році – 5 роздрібних підприємств. Це свідчить про зростання ролі оптових торговельних підприємств як великих центрів регулювання товаропотоків, що перетворюються на посередників, які здійснюють операції з продажу великих партій товарів на внутрішньому ринку.

Таким чином, у механізмі функціонування внутрішньої торгівлі України спостерігаються наступні негативні тенденції: стійке скорочення кількості торговельних підприємств як у оптовій торгівлі, так і роздрібній; деконцентрація оптової торгівлі й надмірна концентрація роздрібною торгівлі; значна частка діяльності мікропідприємств у структурі підприємств оптової торгівлі, що формують незначний обсяг оптового товарообороту.

Рис. 6. Розвиток мережі підприємств за видом економічної діяльності “Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами” та “Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами” за 2010-2022 роки (сформовано авторами)

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проблематика розвитку та функціонування підприємств внутрішньої торгівлі України за умов військового стану є багатоаспектною. Крім визначених у статті тенденцій та проблем функціонування підприємств сфери торгівлі, на їх діяльність також впливають такі проблеми: скорочення кількості працівників у сфері торгівлі, зменшення обігових коштів підприємств внутрішньої торгівлі та відсутність інвестицій у їх діяльність, зруйновані магазини та складські приміщення в областях, де відбуваються військові дії. Подальші дослідження повинні спрямовуватися на розробку та реалізацію ефективної державної підтримки діяльності підприємств внутрішньої торгівлі, гарантування безпечного та ефективного їх функціонування за умов воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алопій В. В. Актуальні проблеми сучасного розвитку внутрішньої торгівлі України. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2015. Вип. 18. С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2015_18_3.
2. Алопій В. В. Інтеграція та інтернаціоналізація внутрішньої торгівлі України:

сучасні тенденції і проблеми розвитку. *Підприємництво і торгівля*. 2017. № 21. С. 12-19. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/issue/view/5>.

3. Барна М. Ю. Способи забезпечення інноваційного розвитку внутрішньої торгівлі України в сучасних умовах. *Інфраструктура ринку*. 2016. № 1. С. 103-108. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/1_2016_ukr/19.pdf.

4. Виноградова О. В., Барна М. Ю. Адаптація зарубіжного досвіду розвитку системи внутрішньої торгівлі в умовах трансформаційних змін в Україні. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 1. С. 70-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sra_2015_1_12.

5. Демчук Н. І., Безугла Л. С., Ткаліч О. В. Внутрішня торгівля в Україні: стан та перспективи розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 11. С. 111-114.

6. Куцик П. О., Вірт М. Я. Організаційно-економічний механізм функціонування оптової торгівлі в ринковому середовищі : монографія. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. 320 с.

7. Куцик П. О. Внутрішня торгівля України у системі міжгалузевих зв'язків: сучасні тенденції і

ключові диспропорції. *Підприємництво і торгівля* : збірник наукових праць. 2021. № 31. С. 5-12.

8. Куцик П., Семів С., Куцик В., Полякова Ю., Шевчик Б. Стан, проблеми та пріоритети розвитку аграрної кооперації в Україні в контексті викликів сучасності. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. 1(48).P.282-297.

9. Пашкуда Т. В., Афенді А. І. Напрями розвитку торгівлі в Україні в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43.

10. Пугачевська К. Й. Тенденції розвитку внутрішньої торгівлі. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 143-148. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/22.pdf

11. Служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

12. Уманців Ю. М., Міняйло О. І., Чудак В. В. Тенденції розвитку внутрішньої торгівлі України. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 7. С. 151-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_7_18.

REFERENCES

1. Аропій, V. V. (2015), Aktual'ni problemy suchasnoho rozvytku vnutrishn'oi torhivli Ukrainy, *Torhivlia, komertsii, pidpriemnytstvo*, vyp. 18, s. 5-10, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2015_18_3.

2. Аропій, V. V. (2017), Intehratsiia ta internatsionalizatsiia vnutrishn'oi torhivli Ukrainy: suchasni tendentsii i problemy rozvytku, *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, № 21, s. 12-19, available at: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/issue/view/5>.

3. Barna, M. Yu. (2016), Sposoby zabezpechennia innovatsijnoho rozvytku vnutrishn'oi torhivli Ukrainy v suchasnykh umovakh, *Infrastruktura rynku*, № 1, s. 103-108, available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/1_2016_ukr/19.pdf.

4. Vynohradova, O. V. and Barna, M. Yu. (2015), Adaptatsiia zarubizhnoho dosvidu rozvytku systemy vnutrishn'oi torhivli v umovakh transformatsijnykh zmin v Ukraini, *Stratehichni priorytety*, № 1, s. 70-76, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2015_1_12.

5. Demchuk, N. I. Bezuhla, L. S. and Tkalic, O. V. (2019), Vnutrishnia torhivlia v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, № 11, s. 111-114.

6. Kutsyk, P. O. and Virt, M. Ya. (2011), Orhanizatsijno-ekonomichnyj mekhanizm funkcionuvannia optovoi torhivli v rynkovomu seredovyschi : monohrafiia, Vydavnytstvo L'vivs'koi komertsijnoi akademii, L'viv, 320 s.

7. Kutsyk, P. O. (2021), Vnutrishnia torhivlia Ukrainy u systemi mizhhaluzevykh zv'iazkiv: suchasni tendentsii i kliuchovi dysproporsii, *Pidpriemnytstvo i torhivlia* : zbirnyk naukovykh prats', № 31, s. 5-12.

8. Kutsyk P., Semiv S., Kutsyk V., Poliakova Yu., Shevchyk B. (2023), Stan, problemy ta priorytety rozvytku ahrarnoi kooperatsii v Ukraini v konteksti vyklykiv suchasnosti, *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48), r. 282-297.

9. Pashkuda, T. V. and Afendi, A. I. (2022), Napriamy rozvytku torhivli v Ukraini v umovakh voiennoho stanu, *Економіка та суспільство*, vyp. 43.

10. Puhachevs'ka, K. J. (2017), Tendentsii rozvytku vnutrishn'oi torhivli, *Економіка і суспільство*, vyp. 12, s. 143-148, available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/22.pdf.

11. Sluzhba statystyky Ukrainy, available at: <https://www.ukrstat.gov.ua>.

12. Umantsiv, Yu. M. Miniajlo, O. I. and Chudak, V. V. (2016), Tendentsii rozvytku vnutrishn'oi torhivli Ukrainy, *Aktual'ni problemy ekonomiky*, № 7, s. 151-162, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2016_7_18.

Стаття надійшла до редакції 22 жовтня 2023 року